12.

LITTERÆ OFFICIOSÆ
pariter ac
COMMONITORIÆ
à SACRA
CZAAREA MAJESTATE
ad
REIPUBLICÆ POLONÆ PROCERES
atq;

Ordines datæ, ne factioſis adverſus Sereniſſimum Poloniarum Regem ſuggeſtionibus aures præbeant, ſed fidem Illi intactam ſervent.

Emanatæ hanc ob cauſam, quod jam ab aliquo tempore per totam Europam fama percrebuit nonnullos e membris dictæ Reip. omnibus viribus eò conniti, ut Sacram Regiam Majeſtatem ex concepto temere adverſus Illam odio de Throno deturbent, eoq; facto alia perverſæ intentionis propoſita ad effectum perducere queant.

Anno. M. DCC IV.

12.

Digitized by Google

NOs Petrus DEI gratia Imperator ac magnus Dux Moſcoviæ, totius Magnæ, Parvæ & albæ Ruſſiæ autocrator, qvin & multarum aliarum Orientalium, Occidentalium & Septentrionalium Provinciarum atq; Regionum antiquus Hæres, Dominus atq; Monarcha &c.

Illuſtriſſimo Eminentiſſimo atq; Reverendiſſimo Dno. Michaeli Radziejowsky, Archi-Epiſcopo Gneſnenſi & Cardinali, Primati Poloniæ & magni Ducatus Lithuaniæ; Illuſtriſſimis, Reverendiſſimis, generoſis ac Magnificis Dominis Senatoribus & reliquis Ordinibus Serem^mæ^. Reip. Polonæ & magni Ducatus Lithuaniæ, ſalutem & proſpera quævis.

Illuſtriſſime, Eminentiſſime atq; Reverendiſſime Dne. Cardinalis, Archi-Epiſcope & Primas Regni; Reverendiſſimi, illuſtriſſimi, Generoſi atq; magnifici Dni. Senatores & reliqui ordines Serem^æ^. Reip. Polonæ Magniq; Ducatus Lithuaniæ, amici ac vicini noſtri chariſſimi.

Percrebuit quidem ab aliquo tempore per univerſam fere Europam conſtans fama, eſſe in Ser^ma^. Republica veſtra non paucos, qui ex inveterato odio omnes cogita-

cogitationes in id defigunt, ut Regia Sua Majeſtas Poloniæ, dilectus nobis ſanctioriq; fœdere junctus Frater, amicus ac vicinus noſter, Throno dejiciatur, ipſiq; eo melius, quæ mente conceperunt, perficere, ac res novas moliri poſſint; Ea tamen noſtra ſemper fuit de æquanimitate, fide atq; prudentia eorum, quos tanquam pravi hujus conſilii fautores publica fama haud obſcurè deſignavit, opinio ac judicium, ut fidem his rumoribus adhibere vix potuerimus. Exiſtimavimus enim, etſi hujusmodi perverſa conſilia inter ordines Ser^mæ^. Reip. veſtræ gliſerent, bonos cives, ac religioſos officii erga Deum ac Patriam obſervatores, malevolos, qui partium privatiq; quod ſibi fingunt commodi ſtudio excœcati omnia miſcere cupiunt, neq; quid agant, aut cœptorum finem reſpiciunt, & autoritate & numero longè ſuperare, nobisq; perſvaſimus, hos quorundam conatus domi etiam ſine interventu Potentiæ exteræ facile extingui poſſe.

Poſtqvam vero pro certo cognovimus malum hoc indies latius ſerpere, præ omnibus aliis Principibus, qui hac re merito commoveri deberent, officii noſtri eſſe putavimus partes noſtras interponere ac publicè teſtari, nos intellectis iis, qvæ ad hoc propoſitum gentibus Chriſtianis indecens tendunt, valdé conturbatos penitius omnem hanc rem examinaſſe, tandemq; decreviſſe interveniendo id agere, quod & Deum & honeſtos quoscunque probaturos exiſtimamus; Excitati ad id imprimis vi officii, quod in terris gerimus, & obligatione illa generali, qua quilibet Chriſtianus Prin-

 ceps,

ceps DEO totiq; ſocietati humanæ eſt adſtrictus ad coërcendam vim & injuſtitiam, aliaque prava conſilia refrænanda, quibus jura & vincula ſocietatis humanæ convelluntur & publica Chriſtianitatis Pax turbatur, ut ita jus & juſtitia ubivis ritè adminiſtretur, innocentes protegantur, inprimis verò cauſa Principum communis Regumq; jura integra conſerventur, ne in locum honeſtæ ac legibus divinis humanisq; conceſſæ libertatis, qvâ gentes liberæ jure meritoq; gaudent, Regum Principumq; contemtus invaleſcat, majeſtas coronatorum Capitum, qvæ immediatè à ſolo DEO eſt, pedibus quaſi conculcetur, unctiq; Domini turbulentorum libidini, qui res novas cupiunt, exponantur, leges deniqve fundamentales, quas ipſa natura ad conſervationem ſocietatis humanæ ſancivit, convellantur, homines verò ad DEI imaginem formati in belluas, qvæ ſine legibus vivunt, degenerent.

Verum alia adhuc eſt ratio particularis, quæ nos movet, ut huic negotio Nos immiſceamus, Pax videlicet cum Regno Poloniæ anno 1686. inita, qvâ expreſſis verbis cautum eſt, uti ex adjuncto ſub Lit. A. apparet, ut inter Nos & Sereniſſimum Regem Poloniæ, *art. 1. fraternus amor & inviolabilis Pax colatur, Art. 5. qvilibet alterius commoda & utilitatem curet, ac tanqvam Fratres ſibi invicem auxilia præſtent,* deniq;, *Art. 23. ambæ Majeſtates ab una & altera parte, uti fratres inter ſe, omnia humanitatis, amicitiæ ac Fraternæ benevolentiæ Officia, qvæq; ad commoda utriusq; ſpectare poſſunt, ſibi invicem præſtent, efficiantq; ne inimicitia*

vel

vel aliqua occaſio violandæ Pacis, multò minus bellum inferendi, ſanguinem humanum effundendi, terras utriusq; devaſtandi ſuboriatur, quin potius omni ſtudio hæc omnia declinent, atq; impediant, omnemq;, quæ Chriſtianos Principes decet, curam adhibentes ut Pax integra conſervetur, neq; ob qvamcunvis emergentem cauſam nova bella ac diſſenſiones ſuſcitentur. Qvæ omnia ſolenni juramento in Sacroſanctum Evangelium præſtito utrinq; corroborata vim indiſſolubilem obligandi *ſucceſſores quoscunq;* in utrisq; regnis acceperunt.

His fundamentis præcipue nixi in fœdere arctiori cum moderno Ser^mo^. atq; Poten^mo^. Poloniarum Rege Anno 1699. cuſo ſtatim in primo articulo ſub Lit. B. hic adjecto Nos Nobis met invicem fidem dedimus, quod, quamdiu ſupremo Numini placuerit Nos in Regnis Noſtris, quæ DEus fauſta eſſe jubeat, conſervare, ſinceram amicitiam ac omnia vicinitatis jura ſancte ac conſtanter inte Nos colere, nunquam illa violare, verùm potius contra quoscunq; hoſtes noſtros Nosmet invicem juvare defendereq; velimus.

Auget vero hanc obligationem præſenti Veſtro negotio Nos immiscendi cura, quæ Nobis incumbit, pacem ac ſecuritatem terris Noſtris ad limites Poloniæ ſitis quovis meliori modo præſtandi. Qvamdiu enim hic ignis inter Vos gliscit, & proximus ardet Ucalegon, Noſtram quoqve rem agi exiſtimare vereriq; debemus, ne flamma ad terras usq; Noſtræ ditionis ſerpat, illæq; commodis priventur, quib9, Poloniâ pacatâ, gaudere ſolent.

 Deni-

Digitized by Google

Deniq; non ignoramus quid nonnulli è medio Veſtrûm monſtri in ſinu contra Nos alant, eosq; non dubitaſſe tam nefaria conſilia ſuſcipere ac palam fere profiteri, qvod, obtento adverſus ſacratiſſimam perſonam Regiæ Poloniarum Majeſtatis propoſito, ſe cum hoſte Noſtro conjungere Nosq; hoſtilibus armis aggredi velint. Qvod ſupra memoratæ æternæ Paci tanta cum ſangvinis humani effuſione partæ expreſsè repugnat, ubi Art. 23. diſertis verbis Regia Sua Majeſtas Ejusque ſucceſſores, vel poſt Eandem electi Reges & Magni Duces Lithuaniæ, imo Univerſa Respublica Coronæ Poloniæ magniq; Ducatus Lithuaniæ, tam Eccleſiaſtici quam ſeculares utriusque Nationis ordines, promittunt nolle ſe, nec ipſos, nec per alios ſubordinatos, hoſtes Noſtros, vel apertos vel tectos, fovere, commercium cum illis habere, vel denique hoſtile quid illis permittere. Sic facile quisque videt, quanti Noſtra interſit, ut ignes hi cineri doloſo ſuppoſiti, antequam in flammas erumpant, tempeſtivè ſupprimantur.

Quoniam ita ex adductis jus Noſtrum negotio Veſtro interveniendi coram facie totius mundi ſatis ſuperque evictum eſſe credimus, ad Sereniſſimam Rempublicam Polonam ante omnia Nos convertere eandemque amicè requirere voluimus, dignetur in hoc frangenti illos, qui tam exitioſa ac bonis omnibus deteſtanda conſilia agitant, monere, ut ad ſaniorem mentem redeuntes cogitent, quid moliantur, & quantis periculis non ſolum ſe, honorem atque exiſtimationem, verùm etiam totius Patriæ ſalutem exponant. Cauſæ

enim,

enim, quas habere putant legitimè electum & ab omnibus etiam infenſiſſimis hoſtibus agnitum Regem ſolio deturbandi, tam frivolæ minusque legales cuivis à ſtudio partium alieno videntur, ut artifices hujus conſilii nomen Perduellium ac Perfidorum, quod à propriis eorum frratribus in diverſis laudis & concluſis ipſis imponitur, effugere, impedireque nequeant, quò minus omes Chriſtiani Principes, inprimis illi, quibus vel per fœdera, vel ex aliis cauſis politicis, Regiæ Poloniarum Majeſtati ſuppetias ferre incumbit, ne in locum Ejus Rex alius bono publico adverſus ſubſequatur, ad negotium hoc omnibus viribus accedant, ac impia hæc conſilia infringant. Neque enim perturbatores iſti cogitant Sacræ Regiæ Majeſtati, tanquam Electori Saxoniæ, tot vires ſupereſſe, ut inimicos hoſce facile confundere, bonamque cauſam & jus ſemel quæſitum tueri poſſit, inprimis, quia major Sereniſſimæ Reipubl. pars Officii ſui & jurisjurandi memor pro Rege ſangvinem libenter effundere, omniaque pro defenſione Ejus immolare paratam ſe eſſe glorioſè admodum declaravit.

Cum hæc ita ſint, quid ex perverſis, de quibus egimus, inceptis provenire poterit aliud, quam quod Patria Veſtra Theatrum belli futura maximo periculo ac Vicinorum deprædationi exponetur, Authores vero hujus propoſiti eorundemque fautores meritas pœnas luent, ſibi ac poſteris indelebilem notam inurent, ac exitium proprium pœnitentiâ nimis ſerâ deplorabunt?

Sed

Sed demus, unum alterumque ex gremio Veſtro, (probe enim ſcimus, non omnem Sereniſſimam Rempublicam hæc conſilia ſuſcepiſſe, potiorem vero ac ſaniorem ejus partem Regi optime velle) cauſas aliquot querendi habere; illud tamen certum eſt, etiam Jovem ipſum, optimosque ac prudentiſſimos Principes non omnibus æquè placere poſſe; reprehenſiones vero ac gravamina quorundam privatis affectibus, qui voces calamumque dirigere ſolent, & ſtudio partium privatique commodi ortum ſuum debere. Demus etiam querelas aliquas juſtas eſſe, quales quidem hic nondum videmus, illud tamen conſiderandum foret, morbos hos politicos Reipublicæ tantum detrimenti non inferre, quam ſolent remedia, quæ in præſenti caſu adhibere quidam nituntur, quæque Legibus divinis & humanis repugnant, dum neglectis viis amicabilibus ac lenioribus, quas tamen Leges Poloniæ fundamentales læſis præſcribunt, ſtatim ad extrema eaque violenta proceditur.

Sed etſi tandem iſti novarum rerum ſtudioſi, providentiâ DEI propter cauſas occultas ita volente, (cujus rei non deſunt exempla) propoſitum ad finem perduxerint, quid quæſo lucrabuntur, niſi quod tardius ocyus pœnas pravitatis luent, ac maculam, quam ſibi totique genti adſpergent, diluere nunquam poterint? Videtur quidem ſpes auxilii cujusdam externi Principis animum calcarque eis addere, verùm exitus acta redarguet tempusque docebit, in arena eos ædificaſſe, ac fundamentum, cui ædificium tam vaſtum ſuperſtruere

conati,

conati, nimis debile fuiſſe, arundini tantum eos innixos talem cauſæ ſuæ Patronum elegiſſe, qui ad mercedem navatæ operæ ſumptusque repetendos jus ſibi ipſe cum internecione Patriæ dicturus erit.

Pluribus hac de re tot periculis plena hic agere ſupervacaneum eſſe judicamus, confidimusque illos, qui Sereniſſimam Rempublicam ſalvare cupiunt, inter quos multi prudentes Senatores bonique cives exiſtunt, ſua ſponte id acturos, ut fratres ſeducti ac errantes prudenti commoſtratione alioque meliori modo & dexteritate in rectam viam reducantur.

In præſens illud tantum declarabimus, quomodo ac inquantum Officia Noſtra interponere decrevimus, ut non tantum boni Cives, qui Regem ſalvum eſſe cupiunt, ſed etiam illi, qui officii DEO Regique debiti immemores perversâ fronte Regiæ Majeſtati adverſantur, omnemque lapidem movent ad propoſita perficienda, mentem ac intentionem Noſtram cognoſcant. Notum ergo ſit, Nos ex ſincero animo ad ſopiendas querelas ac diſſenſiones, ſi quæ inter S. R. Majeſtatem & Sereniſſimam Rempublicam ſubortæ, tanquam à ſtudio partium alienum reſpective fratrem, amicum ac bonum vicinum, omnia bona officia offere, Nobisque perſvaſiſſimum habere, Nos, DEO juvante, aliisque, ſi viſum fuerit, amicis ac fœderatis Noſtris, quos hæc res tangere poteſt, cooperantibus, ad bene placitum & ſatisfactionem utriusque partis, & ad commoda Regni Poloniæ Magnique Ducatus

Digitized by Google

Lithuaniæ internam concordiam, Pacem àc tranquilli-
tatem reducere poſſe. Neque dubitamus, quin hæc
Noſtra e ſincero animo profecta Officiorum oblatio
eadem ſinceritate ſine ſuſpicione inſidiarum accipia-
tur. Prout enim S. Regia Majeſtas Poloniæ de Amici-
tia Noſtra ac fraterno amore abundè certa eſt, ſic Sere-
niſſima Reſpublica hanc non fucatam intentionem
Noſtram, qua libertatem Ejus ſartam tectam ob ante alle-
gatos ex Pace æterna articulos propriumq; Noſtrum
Noſtrorumque ſtatuum intereſſe ſervare ſtudebimus,
ſibi promittere poteſt. Deſideramus igitur, ut, quam
primum fieri poteſt, reſponſum cathegoricum nobis
mittatur, an hæc oblatio eodem affectu, pacis amore
& tranquillitatis in Regno Poloniæ & magno Ducatu
Lithuaniæ reſtituendæ deſiderio acceptabitur, quo à
nobis, (DEUS teſtis ſit) in præſenti facta eſt. Inte-
rim non intermittemus omnes eos apparatus facere,
quibus, ſi Adverſarii in propoſito perſiſtant, S.R. Majeſta-
tem in ſolio, quod legitimè occupat, contraquoscunq;
tueri ac confirmare valeamus. Eos equidem, qui par-
tes Sereniſſimi Regis ſequuntur, vel tempeſtive ad of-
ficium redeunt, tam ſingulari gratia ac benevolentia
complectemur, ac ſi Nobis ipſis Noſtriſque propriis
commmodis gratificati eſſent, neque deerimus omni
ope & auxilio ad ſedandos hos motus illis adeſſe.
Eos vero, qui Sereniſſimo Poloniarum Regi obnitun-
tur, neque ab ex tioſo propoſito reſilire volunt, pro
hoſtibus Noſtris, quos unà cum iis, qui eorum partes

ſe-

ſequuntur, flammâ ferroque ubivis aggrediemur, declaramus, neque ceſſabimus hoſtilia quævis in hos exercere, donec hi pacis publicæ perturbatores & hoſtes Patriæ (quæ nomina eis in laudis ac decretis præſentium motuum occaſione factis ab ipſis eorundem Fratribus imponuntur,) in exemplum aliorum dignis pœnis affecti e Regno Poloniæ ac Magno Ducatu Lithuaniæ, quorum tranquillitas curæ cordique Nobis eſt, zizaniæ inſtar extirpentur, Noſtraque Vicinia à ſimilibus exitioſis hominibus purgetur. Ut vero eò major vis hiſce literis Noſtris inſit, & non ſolum Sereniſſimæ Reipublicæ, ſed univerſo terrarum Orbi innoteſcat, hanc eſſe ſeriam voluntatem Noſtram, præſentem declarationem cum omnibus, qui cauſæ noſtræ favent, Principibus communicabimus, ut exſtet paſſim eventualis eorum, quæ geſturi ſumus, juſtificatio. Vicinos vero, quibus cauſæ æque juſtiſſimæ ſunt hanc rem tanquam communem Nobiſcum conſiderandi, ad conjunctionem & conſiliorum & virium invitabimus, nihil cæterum intermiſſuri, quod ad dignitatem & defenſionem S. Regiæ Poloniarum Majeſtatis, cujus cauſam Noſtram facimus, quovismodo ſpectare poterit. Quod ſupereſt, omnibus illis, qui Sereniſſimæ Reipublicæ Veſtræ commodis ac integritati conſervandæ ſtudent, gratiam ac benedictionem Omnipotentis, utq; conſilia, quæ ſuſcipient, in gloriam DEI, tutelam Regis Patriæque decus & emolumentum feliciter cedant, ex animo opta-

mus, eosque bene valere cupimus. Datum Slosburgi in Ingria, d. 12. Aprilis, Anno 1703.

Eminentiæ Veſtræ, Illuſtr. Rev. Excellentiarum atq; Generoſitatum Veſtrarum,

Bonus ac benevolus amicus

PETRUS.

Clau-

Digitized by Google

Adject. ſub Lit. A.

Clauſulæ quædam ex Tractatu Pacis inter Moſchos & Polonos

Anno 1686. initæ.

Art. I.

HOſtilitates qvæcunque ab utraque parte in omnem æternitatem abolentur, prout omne, de quo in præcedentibus tractatibus Andruſſovienſibus convenit, perpetuæ oblivioni traditur. Inter Sereniſſ. Cæſares Moſcoviæ verò eorumq; Succeſſores, ac Sereniſſ. Reges Poloniæ Magnosq; Lithuaniæ Duces ac eorum Succeſſores æterna Pax, fraternus amor atq; amicitia ſtabilitur.

Art. 5.

Subditi Smolenſcii, Kyovienſes & Czernichovienſes, aliiq; in locis ac oppidis Czaareis Majeſtatibus ceſſis, ubi immorigeros ac refractarios ſe gerent, neque à Regia Sua Majeſtate, neque a ſucceſſoribus ulla protectione gaudebunt, viciſſim Czareæ Suæ Majeſtates Subditos Regios neq; fovebunt neq; recipient, verum qui-

libet alterius commoda curabit ac tanquam fatres ſe invicem contra quoscunque juvabunt.

Art. 23.

Inprimis vero Regia Sua Majeſtas Ejusq; ſucceſſores vel poſt Eandem electi Reges & magni Duces Lithuaniæ, imo univerſa Respubl. Coronæ Poloniæ & magni Ducatus Lithuaniæ, tam Eccleſiaſtici quam ſeculares utriusque nationis promittunt, nolle ſe nec ipſos, nec per alios ſubordinatos, Czaarearum Majeſtatum hoſtes vel apertos vel tectos fovere, vel commercium cum illis habere, vel deniq; hoſtile quid illis permittere. Viciſſim repromittunt Czareæ Suæ Majeſtates pro ſe & Succeſſoribus Magnisq; Ducibus Ruſſiæ ſe nunquam velle apertos vel tectos hoſtes, qui Regiæ Suæ Majeſtati, aut Coronæ Poloniæ & M. Ducatui Lithuaniæ infenſi ac nocivi eſſe poſſent, ſuscipere vel aliquod comercium cum illis habere, neq; pecunia vel militibus opem iis ferre, neque occaſionem vel Ipſas vel per alias ſubor-

Digitized by Google

ſubordinatas perſonas præbere, quæ anſam ad inimicitiam dare poſſet. Neque permittent Czareæ Majeſtates hujusmodi hominibus in Provinciis vel oppidis ſuæ ditionis verſandi, multo minus hoſtilia quædam moliendi poteſtatem. Imo volunt Majeſtates ab una vel altera parte, durante hac Pace æterna, uti Fratres inter ſe omnia humanitatis, amicitiæ ac fraternæ benevolentiæ officia, & quæ ad commoda utriusq; ſpectare poſſunt, ſibi invicem præſtare, efficereque ne inimicitia vel aliqua occaſio violandæ Pacis, multo minus bellum inferendi, ſangvinem humanum effundendi terrasq; utriusq; devaſtandi ſuboriatur, quin potius omni ſtudio hæc omnia declinabunt, atq; impedient, omnem, quæ Chriſtianos Principes decet, curam adhibituri, ut Pax integra conſervetur, neque ob quamcunvis emergentem cauſam nova bella ac diſſenſiones ſuſcitentur.

Adſ-

Digitized by Google

Adject. ſub Lit. B.

Ex Tractatu Fœderis inter Sereniſſimos ac Potentiſſimos Principes Ruſſorum Imperatorem ac Regem Poloniæ.

Anno 1699. cuſi.

Art. 1.

Promittimus, quod cum Czaarea Sua Majeſt. ſinceram ac Fraternam confidentiam, bonamq; Vicinitatem colere, neque committere velimus, ut, quamdiu DEO placuerit, Nos in regnis noſtris, quæ ſupremum Numen fortunare velit, conſervare, hæc conſtans inter Nos ac fidelis amicitia aliquo modo violetur, quin potius unus alteri contra hoſtes auxilia præſtabit, idque efficiet, ut unus alterius commoda atque emolumenta tanquam propria promoveat, eaque omnia præſtet, quæ veros amicos & fœderatos decent, eisque alias incumbere ſolent.

):(

Digitized by Google